

ویژه کارکنان دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی روستا

فرآیند تدوین برنامه پنج‌ساله دهیاری‌ها

با عنایت به تعدد وظایف دهیاری‌ها در راستای مدیریت و توسعه پایدار سکونتگاه‌های روستایی و همچنین منابع محدود در اختیار، بدیهی است که ساماندهی و نظم‌بخشی به وظایف و امور محوله، جهت مدیریت مطلوب سکونتگاه‌های روستایی، مستلزم داشتن برنامه‌ای دقیق و آگاهانه، مبتنی بر چشم‌انداز و اهداف مشخص است تا دهیاران بتوانند به صورت گام به گام و با قرار گرفتن در مسیر برنامه‌ریزی، به خوبی از عهده وظایف برآمده و روستاها را به سمت توسعه پایدار سوق دهند. با این رویکرد لازم است دهیاری با استفاده از مشارکت فعال اعضای شورای اسلامی روستا و بهره‌گیری از ظرفیت هیأت‌های اندیشه‌ورز روستایی و نخبگان روستا، به تدوین برنامه پنج‌ساله دهیاری‌ها، بر اساس شیوه‌نامه ابلاغی (موضوع نامه شماره ۱۶۳۶۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۰)، به صورت گام به گام، به شرح زیر اقدام نماید:

گام اول: تدوین چشم‌انداز

چشم‌اندازسازی اولین گام تدوین برنامه است و تصویری است از مقصد نهایی که آینده‌ای طولانی‌تر (۲۰ سال) را در بر گرفته و بر پایه آرزوها و خواسته‌های کل مردم روستا شکل می‌گیرد که امید است برنامه میان مدت دهیاری‌ها، پس از طی پنج سال، به آن تصویر نزدیک شود. دهیار باید با بهره‌گیری از مشارکت اعضای شورای اسلامی روستا، مردم و نخبگان روستایی، با توجه به قابلیت‌ها و استعدادهای بالقوه روستا و ارزش‌های مشترک ساکنین، چشم‌اندازها را مورد نظرسنجی و رأی‌گیری قرار دهد و در نهایت چشم‌انداز مطلوب و نهایی که مورد تصویب مردم، دهیاری و شورای اسلامی روستا می‌باشد را به عنوان چشم‌انداز نهایی، برای روستا تعیین کند.

گام دوم: تعیین اهداف کلان

هر چشم‌انداز به اهداف مشخص‌تری خرد می‌شود و این اهداف می‌بایست نتایجی باشند که در مسیر تحقق چشم‌انداز مورد نظر قابل دستیابی هستند و چشم‌انداز نهایی در راستای رسیدن به آن اهداف باشد. در این گام، دهیار می‌بایست از درون چشم‌انداز نهایی، اهداف کلان مورد نظر را مشخص نماید.

گام سوم: تدوین راهبرد

برای تدوین راهبردهای مؤثر، در ارتباط با اهداف کلان، لازم است ابتدا دهیار، به شناخت جامعی از روستا دست یابد. بدین منظور می‌بایست به توصیف ویژگی‌های روستای مورد نظر، در ابعاد مختلف طبیعی (موقعیت و وسعت روستا و ویژگی‌های اقلیمی، منابع آب، خاک، پوشش گیاهی و ...) و ابعاد انسانی (وضعیت سکونت و فعالیت، ساختار سنی و جنسی، رشد جمعیت، وضعیت اقتصادی، وضعیت خدمات و امکانات و ...) پرداخته و با تحلیل نقاط قوت و ضعف‌های داخل محیط روستا و فرصت‌ها و تهدیدات خارج محیط روستا، راهبردهای مؤثر را تدوین نموده و با اولویت‌بندی آن‌ها، راهبردهای نهایی را انتخاب نماید.

گام چهارم: تعیین سیاست‌های اجرایی

در این گام، سیاست‌های اجرایی برای هر راهبرد در نظر گرفته می‌شوند. دهیار می‌بایست در پی پاسخگویی به این سؤال باشد که راهبردهای مورد نظر، از چه طریقی عملیاتی خواهند شد. در واقع این سیاست‌ها تسهیلات لازم برای تحقق هر راهبرد را فراهم می‌سازند.

گام پنجم: تعیین طرح‌ها

طرح، مجموعه عملیات مشخصی است که به راهبردها و سیاست‌های برنامه پنج‌ساله، قابلیت اجرایی می‌بخشد. در این گام دهیار می‌بایست برای اجرایی کردن سیاست‌ها و راهبردها، طرح‌هایی را با در نظر گرفتن اعتبار مورد نیاز تعیین نماید.

گام ششم: تعیین پروژه‌ها

دهیار پس از اینکه طرح‌ها و یا طرح مورد نظر را تعیین نمود، در راستای اجرای طرح، می‌بایست آن را به چندین پروژه عملیاتی، با در نظر گرفتن بازه زمانی مشخص، تقسیم نماید و اعتبارات مورد نیاز را نیز تعیین و در نظر بگیرد.